

1. ΑΝΑΖΗΤΩΝΤΑΣ ΤΟ ΗΘΙΚΟ ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑ

Μέσο: ΤΑ ΝΕΑ

Ημ. Έκδοσης: . . . 07/03/2020 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 07/03/2020

Σελίδα: 13

Innews ΑΕ - Αποδελτίωση Τύπου - <http://www.innews.gr>

ΤΟΥ ΙΩΑΝΝΗ Ν. ΓΡΗΓΟΡΙΑΔΗ

Αναζητώντας το ηθικό πλεονέκτημα

Τα γεγονότα των τελευταίων ημερών στα ελληνοτουρκικά σύνορα αποτελούν απόρροια του αδιεξόδου στο οποίο έχει περιέλθει η πολιτική της Τουρκίας στη Συρία. Η άσκηση πιέσεως στην Ευρωπαϊκή Ένωση και οι καταγγελίες για τη στάση των ελληνικών αρχών λειτουργούν συσπειρωτικώς στο εσωτερικό μέτωπο και δυσχεραίνουν τη διατύπωση αντιπολιτευτικού λόγου. Κάθε συζήτηση για τη σκοπιμότητα και το κόστος της στρατιωτικής εμπλοκής της Τουρκίας, αλλά και την κατάσταση της οικονομίας τίθεται στο περιθώριο. Δεν είναι τυχαίες οι διαδοχικές αναβολές στην ίδρυση του εξαγγελθέντος νέου κόμματος υπό τον τέως αντιπρόεδρο Αλί Μπαμπατζάν. Η συζήτηση μεταφέρεται από το πεδίο της πολιτικής σε αυτό της ηθικολογίας, με στόχο να αποδειχθεί η ηθική έκπτωση της Ευρωπαϊκής Ενώσεως και το αντίστοιχο πλεονέκτημα της Τουρκίας.

Ήδη από την αρχή του πολέμου στη Συρία και με την έξαρση του προσφυγικού ζητήματος, ο πρόεδρος της Τουρκίας Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν δεν παρέλειψε να προσθέσει θρησκευτικούς τόνους στην πολιτική του, αναφερόμενος στην εξορία (εγίρα) του προφήτη Μωάμεθ και των ακολούθων του το 622 μ.Χ. από τη Μέκκα στην Αιθιόπη, την κατοπινή Μεδίνα. Οι κατατρεγμένοι πρόσφυγες «μουχατζήρ» φιλοξενήθηκαν από μερικούς κατοίκους της Αιθιοπίας που αποκλήθηκαν «ενσάρ», δηλαδή βοηθοί ή παραστάτες. Ακολουθώντας το παράδειγμα των πρώτων μουσουλμάνων, οι Τούρκοι αναδεικνύονται σε «ενσάρ», ενώ οι σύροι πρόσφυγες σε «μουχατζήρ» της εποχής μας.

Όταν η τουρκική κοινή γνώμη απέδειξε στις δημοτικές εκλογές του 2019, ιδίως στην Κωνσταντινούπολη, ότι δεν συμμαχίζονταν την προσέγγιση του τούρκου προέδρου καταψηφίζοντας τους κυβερνητικούς υποψηφίους και την πολιτική της κυβερνήσεως στο Προσφυγικό, τότε η έμφαση στο ηθικό καθήκον συμπαραστάσεως στους πρόσφυγες βαθμιαίως εγκαταλείφθηκε, αντικαταστάθηκε όμως από την ανάδειξη της ηθικής εκπτώσεως της Δύσεως δια της εργαλειοποίησης του Μεταναστευτικού. Η αντιπαράθεση της «ισχύος» (kunvet) του δυτικού κόσμου με τη «δικαιοσύνη» (adalet) του ισλαμικού κόσμου και η ανάδειξη του ηθικού πλεονεκτήματος του δεύτερου υπήρξαν από τα πλέον ανθεκτικά πολιτικά μοτίβα του τουρκικού πολιτικού Ισλάμ, ήδη από την εποχή του Νετζμετίν Ερμπακάν.

Τα κράτη της Ευρωπαϊκής Ενώσεως παρουσιάζονται ως πλούσια αλλά αδιάφορα στο «δράμα των προσφύγων», τα οποία όχι μόνο δεν αναλαμβάνουν τις ευθύνες που τους αναλογούν, αλλά δεν τηρούν καν τις συμφωνημένες υποχρεώσεις τους στην παροχή οικονομικής βοήθειας. Είναι γεγονός ότι μέρος των υπεσχημένων ποσών για την περίθαλψη των σύρων προσφύγων δεν κατεβλήθησαν. Κύριος λόγος όμως υπήρξε όχι η απροθυμία των ευρωπαϊκών αρχών, αλλά η απαίτηση των τουρκικών αρχών να εισπράξουν αυτές τα ποσά υπό αδιαφανείς όρους, μη συμμορφούμενες στις ευρωπαϊκές προδιαγραφές παροχής ανθρωπιστικής βοήθειας. Η απόφαση της τουρκικής κυβερνήσεως να εξωθήσει πλήθη οικονομικών μεταναστών και προσφύγων που έχουν συγκεντρωθεί τα τελευταία χρόνια στην Τουρκία προς τα χερσαία και θαλάσσια σύνορα της Ελλάδος συμβάλει στην ενίσχυση αυτού του αφηγήματος εντός της τουρκικής κοινής γνώμης. Οι εικόνες συγκρούσεων στα ελληνοτουρκικά σύνορα παρουσιάζονται ως τεκμήριο της ηθικής παρακμής της Ευρώπης.

Τα επικοινωνιακά στρατηγήματα δεν αποτελούν, ωστόσο, απάντηση στα στρατηγικά διλήμματα στα οποία η Τουρκία καλείται να απαντήσει δεδομένων των εξελίξεων στο μέτωπο της Συρίας. Πέραν των πολεμικών επιχειρήσεων στο μέτωπο του Ιντλίμπ, η αυξανόμενη εξάρτηση των τουρκικών πολιτικών και στρατιωτικών επιλογών από τη Ρωσία εγκυμονεί σοβαρούς κινδύνους για τα τουρκικά συμφέροντα.

Ο Ιωάννης Ν. Γρηγοριάδης είναι αναπληρωτής καθηγητής του Τμήματος Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης του Πανεπιστημίου Μπιλκεντ και επιστημονικός συνεργάτης του ΕΛΙΑΜΕΠ